

ตำบลท่าอยู่

อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

ได้รู้ ได้เห็น ได้ทำ นำไปเป็นแบบอย่างได้

สารบัญ

นิยามความพอเพียงของตำบลท่าอยู่

"การจัดทำแผนแม่บทชุมชน สำรวจเก็บข้อมูลชุมชน วิเคราะห์ สังเคราะห์
โดยกระบวนการชุมชนแบบมีส่วนร่วม
เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน ที่รู้ได้ เห็นได้ ทำได้ เอาเป็นแบบอย่างได้
การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น พุทธ มุสลิม
การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ป่า คลอง น้ำ
และจัดระบบสิ่งแวดล้อมชุมชน"

โมเดลท่าอยู่ : สู่ความเป็นตำบลวิถีพอเพียง

กระบวนการ

การเตรียมความพร้อมและจัดทำแผน

เก็บ/วิเคราะห์ข้อมูลชุมชน กำหนดนิยามความพอเพียง

การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการโครงการฯ

อบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้

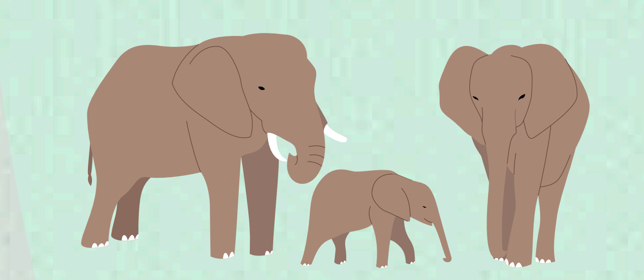
การขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้แผนตำบลวิถีพอเพียง

การติดตามและสรุปบทเรียนต่อเนื่อง

- ประชุมประจำเดือน
- เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในและนอกตำบล
- สรุปบทเรียนเพื่อยกร่างแผนประจำปี

การจัดการความรู้

- พัฒนานักจัดการความรู้และวิทยากรชุมชน
- จัดทำชุดความรู้
- พัฒนาสื่อการเรียนรู้

สภาพแวดล้อม

ตำบลท่าอยู่ เป็นชุมชนที่นับถือ ๒ ศาสนาหลัก คือ ไทยพุทธและไทยมุสลิม ต่างมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย มีการตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มเป็นก้อนกระจายตัวกันไป มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติสูง สภาพภูมิอากาศมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านโดยเฉพาะระหว่างเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม จึงทำให้ฝนตกชุก ส่วนเดือนพฤศจิกายน - มกราคม เป็นมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน มีฝนตกน้อยลง และเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน จะมีอากาศร้อน ในพื้นที่ราบเชิงเขามีการทำสวนยางพาราเป็นหลัก รองลงมาเป็นการทำสวนผลไม้ ได้แก่ ทุเรียน จำปาดะ มังคุด และลองกอง ส่วนการทำประมงพื้นบ้านในเขตติดกับอ่าวพังงามีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนการประกอบอาชีพโดยรวม

ตำบลท่าอยู่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงาไปประมาณ ๑๗ กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดพังงา ประมาณ ๒๘ กิโลเมตร ลักษณะทางภูมิประเทศ ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ราบเชิงเขาและมีพื้นที่บางส่วนทางทิศตะวันออกของตำบลอยู่ติดกับอ่าวพังงา ประกอบด้วย ๗ หมู่บ้าน มีประชากร ๓,๓๒๘ คน คนในชุมชนมีทั้งคนในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ที่นี่มาแต่ดั้งเดิม และผู้คนจากภายนอกที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานใหม่ เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง และภูเก็ต

ความเป็นมา

มีเรื่องเล่ากันว่า สมัยก่อนมีชายสูงอายุคนหนึ่งสร้างบ้านเรือนลักษณะเป็นขนำอยู่ใกล้ท่าเรือ ชาวบ้านใช้ท่าเรือแห่งนี้เป็นที่ขนส่ง สัญจรขึ้นลงเรือ โดยเรียกที่แห่งนี้ว่า *"ท่าตาหยู่"* ซึ่งต่อมาเพี้ยนเป็น *"ท่าอยู่"* และใช้เรียกกันมาจนถึงปัจจุบัน

พัฒนาชุมชนของตำบลท่าอยู่ ช่วง ๕๐ ปีที่ผ่านมา ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ทำให้มีการปรับตัวภายในตำบลเพื่อจัดการตนเองจนสามารถเห็นการเปลี่ยนแปลงและแบ่งเป็นยุคของการพัฒนาตามห้วงเวลาได้ดังนี้

พ.ศ.๒๕๐๐-๒๕๓๐

ยุคคนเลิกนา ปลาเริ่มลด ทดแทนด้วยยางพารา

ระบบการพึ่งตนเองของชุมชนในช่วงแรกมีสูงมาก เนื่องจากชุมชนขณะนั้นอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรป่าไม้ ฝนฟ้าที่ตกถูกต้องตามฤดูกาล ทำนาเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือนและชุมชน ในสวนผลไม้มีการปลูกพืชที่หลากหลายชนิดผสมปนเปกัน เรียกว่า *"สวนสมรม"* มีทั้งการปลูกทุเรียน สะตอ มังคุด และหมากรวมกัน เมื่อออกดอกออกผลก็จะให้ผลผลิตในเวลาไล่เลี่ยกัน ส่วนการเดินทางติดต่อกับชุมชนภายนอกตำบลหรือในพื้นที่ยังเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากสภาพพื้นที่มีเนินเขาสลับซับซ้อน ในตำบลเริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีบริษัทเอกชนเข้ามาลงทุนทำสวนยางพาราพันธุ์ดีเป็นครั้งแรกในพื้นที่ มีแรงงานอีสานมาเป็นลูกจ้างในแปลงสวนยาง ทั้งยังมีภาครัฐให้ทุนเกษตรกรเพื่อปลูกยางพาราผ่านหน่วยงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และมีการให้ความรู้ สนับสนุนต้นพันธุ์ยางพาราและปุ๋ยแก่เกษตรกรตำบลท่าอยู่ ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรมีสภาพดีขึ้น เมื่อการคมนาคมติดต่อกับภายนอกเกิดขึ้น สินค้าต่างๆ โดยเฉพาะข้าวสารเข้ามาถึงตำบล จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นของการลดพื้นที่การทำนา แต่ในระยะแรกๆ ก็ยังมีไม่มากนัก เมื่อมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรเข้ามา ทำให้หลายคนล้มเลิกการทำนาหันมาทำสวนยางพาราแทน

ต่อมาเมื่อมีการสร้างถนนสายภูเก็ต-พังงา เพื่อเชื่อมโยงไปยังจังหวัดอื่นๆ ทำให้การเดินทางเข้าสู่พื้นที่ตำบลท่าอยู่สะดวกรวดเร็วขึ้น มีการหลั่งไหลของผู้คนจากตรังและนครศรีธรรมราชเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดการอพยพเข้ามาจับจอง ซื้อขายที่ดินในพื้นที่ฝั่งอันดามัน รวมทั้งพื้นที่ตำบลท่าอยู่ด้วย นอกจากนั้นชาวบ้านที่เลิกทำนา ก็หันมาทำสวนยางพาราแทน และยังมีการปลูกปาล์มน้ำมันในเวลาต่อมา ส่วนการคมนาคมที่ต้องใช้เรือในลำคลองหรือชายฝั่งทะเลก็ค่อยๆ ลดความสำคัญลงเพราะมีถนนหนทางมาแทนที่

พ.ศ.๒๕๓๑-๒๕๔๕

ยุคการพัฒนา

ช่วงแรกมีการต่อสู้ระหว่างรัฐกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยด้วยสงครามแย่งชิงมวลชน แม้ในพื้นที่ตำบลท่าอยู่จะไม่รุนแรง แต่ชาวบ้านก็ได้ร่วมกันจัดการป้องกันความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน โดยการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน

ภายหลังความขัดแย้งทางการเมืองสงบลง ได้มีเกษตรอำเภอเข้ามาส่งเสริมจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ขณะเดียวกันก็เริ่มมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานรับจ้างในตำบลโดยเฉพาะแรงงานชาวพม่า เนื่องจากรัฐมีนโยบายให้ผู้ประกอบการรับแรงงานต่างด้าวเข้ามาเป็นแรงงานในสวนยางพาราและสวนปาล์มได้

กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่าอยู่ได้รวมกลุ่มจัดตั้งธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริ ภายใต้การส่งเสริมของสำนักงานเกษตรอำเภอ มีการจัดการการเงินในระดับครัวเรือนและชุมชน ปัจจุบันมีทุนหมุนเวียนนับสิบล้านบาท อีกทั้งมีนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ๑ ล้านบาทเข้ามาในพื้นที่ ต่อมาชุมชนจึงร่วมกันสร้างโรงงานน้ำดื่มเพื่อลดรายจ่าย ด้วยงบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนระดับตำบล ทำให้ครัวเรือนสามารถซื้อน้ำดื่มได้ในราคาถูก นอกจากนั้นยังมีการปันผลเฉลี่ยคืน และนำเงินปันผลส่วนหนึ่งเข้ามาจัดทำโครงการสวัสดิการตำบล

พ.ศ.๒๕๔๖-๒๕๕๑

ยุคการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเอง และงานเครือข่ายชุมชน

หลังจากที่เริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในเชิงการพัฒนา ตำบลท่าอยู่ยังคงมุ่งมั่นและพัฒนาให้เกิดการทำงานประสานความร่วมมือทั้งภายในพื้นที่ตำบลท่าอยู่และกับภายนอก กิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ได้ส่งผลให้เกิดกลุ่มคนที่มุ่งมั่นในงานพัฒนาชุมชน จนสามารถเป็นแกนนำในการพัฒนางานด้านต่างๆ ขึ้น ทั้งในงานพัฒนากลุ่ม งานพัฒนาอาชีพ งานสวัสดิการชุมชน และงานด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

แกนนำตำบลท่าอยู่มีการทำงานแบบบูรณาการ กล่าวคือสามารถสร้างความร่วมมือกับทางเครือข่ายต่างๆ และใช้ทุนทางสังคม อาทิ ความเป็นเครือญาติ เพื่อนบ้าน ร่วมกับการจัดงานศาสนาประเพณีวัฒนธรรมหรืองานบุญต่างๆ ในชุมชน เพื่อรวมตัวในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยได้รับความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มชมรมผู้สูงอายุตำบลท่าอยู่ กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่าอยู่ กลุ่มกองทุนและสวัสดิการตำบล และกลุ่มน้ำดื่มเพื่อชุมชน

ทุนตำบล

ทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ

ตำบลท่าอยู่มีพื้นที่ติดฝั่งทะเลเป็นป่าชายเลน ประมาณ ๑๐๐ ไร่ มีพันธุ์ไม้ ต้นโกงกาง ต้นแสม ต้นพังกา และต้นจาก อีกทั้งยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ขยายพันธุ์สัตว์น้ำจำพวก กุ้ง หอย ปู ปลา อันเป็นแหล่งอาหารสำคัญของตำบลท่าอยู่และเป็นรายได้เสริมให้กับชุมชน

ทุนทางวัฒนธรรมและประเพณี

ชาวตำบลท่าอยู่เป็นชุมชนที่นับถือ ๒ ศาสนาหลัก คือ ไทยพุทธและไทยมุสลิม มีประเพณีสำคัญทางศาสนาพุทธ เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันออกพรรษา และงานทอดกฐิน ส่วนประเพณีสำคัญทางศาสนาอิสลาม ได้แก่ เทศกาลถือศีลอด เทศกาลงานเมาลิด และงานพิธีสุนัตหมู่เด็กชายมุสลิม

ทุนทางด้านศักยภาพชุมชน

ตำบลท่าอยู่ประกอบด้วยกลุ่มและองค์กรที่เข้มแข็ง ได้แก่

กลุ่มชมรมผู้สูงอายุตำบลท่าอยู่ ปัจจุบันมีสมาชิกประมาณ ๕๐๐ คน มีการจัดเวทีประชุมพบปะกันประจำทุกเดือน กิจกรรมของกลุ่ม อาทิ การตรวจสุขภาพผู้สูงอายุร่วมกับสถานีอนามัยตำบลท่าอยู่ ผลักดันการสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุในระดับอำเภอ และการทำน้ำยาอเนกประสงค์ใช้ในครัวเรือน

กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่าอยู่ ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวนประมาณ ๓๐๐ คน ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาในเรื่องการรวมกลุ่มน้ำยางและยางแผ่นของสมาชิก เพื่อจำหน่ายให้ได้ราคาดี การให้ความรู้ในการผลิตและทำยางแผ่นคุณภาพดี ตั้งธนาคารหมู่บ้านส่งเสริมการออมเงินในหมู่สมาชิก และตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อชีวิตที่ยั่งยืน (ศูนย์ปราชญ์)

กลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยเชื่อมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ปัจจุบันมีสมาชิกประมาณ ๗๐๐ คน มีทุนดำเนินงานเพื่อการจัดสวัสดิการที่เกี่ยวกับการเจ็บป่วยแก่คนในชุมชน จัดทุนกู้ยืมสำหรับครัวเรือน และประสานงานสร้างเครือข่ายสวัสดิการชุมชน

กลุ่มผลิตน้ำดื่มเพื่อชุมชน ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาในเรื่องการผลิตและให้บริการน้ำดื่มเพื่อสุขภาพภายในตำบล ทั้งในระดับกลุ่มที่ต้องการน้ำดื่มไปบริการสมาชิก และในงานกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

กลุ่มแม่บ้านตำบลท่าอยู่ ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับกลุ่มอาชีพในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแม่บ้านหรือสตรี ใช้ทรัพยากรหรือความรู้ในกลุ่มอาชีพมาดำเนินการเพื่อเสริมรายได้และการ

สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน เช่น กลุ่มผลิตภัณฑ์จากผ้าใยบัว กลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ใบยางพารา กลุ่มผลิตดอกไม้จันทน์ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากน้ำยางพารา กลุ่มเย็บกระเป๋าผ้าอเนกประสงค์ กลุ่มผลิตภัณฑ์สบู่ขัดหม้อ กลุ่มผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจาน กลุ่มกลองยาวศรีเศวต กลุ่มศิลปะแม่ไม้มวยไทย กลุ่มผลิตภัณฑ์พิมเสนน้ำ และกลุ่มผลิตภัณฑ์น้ำดื่มสมุนไพร

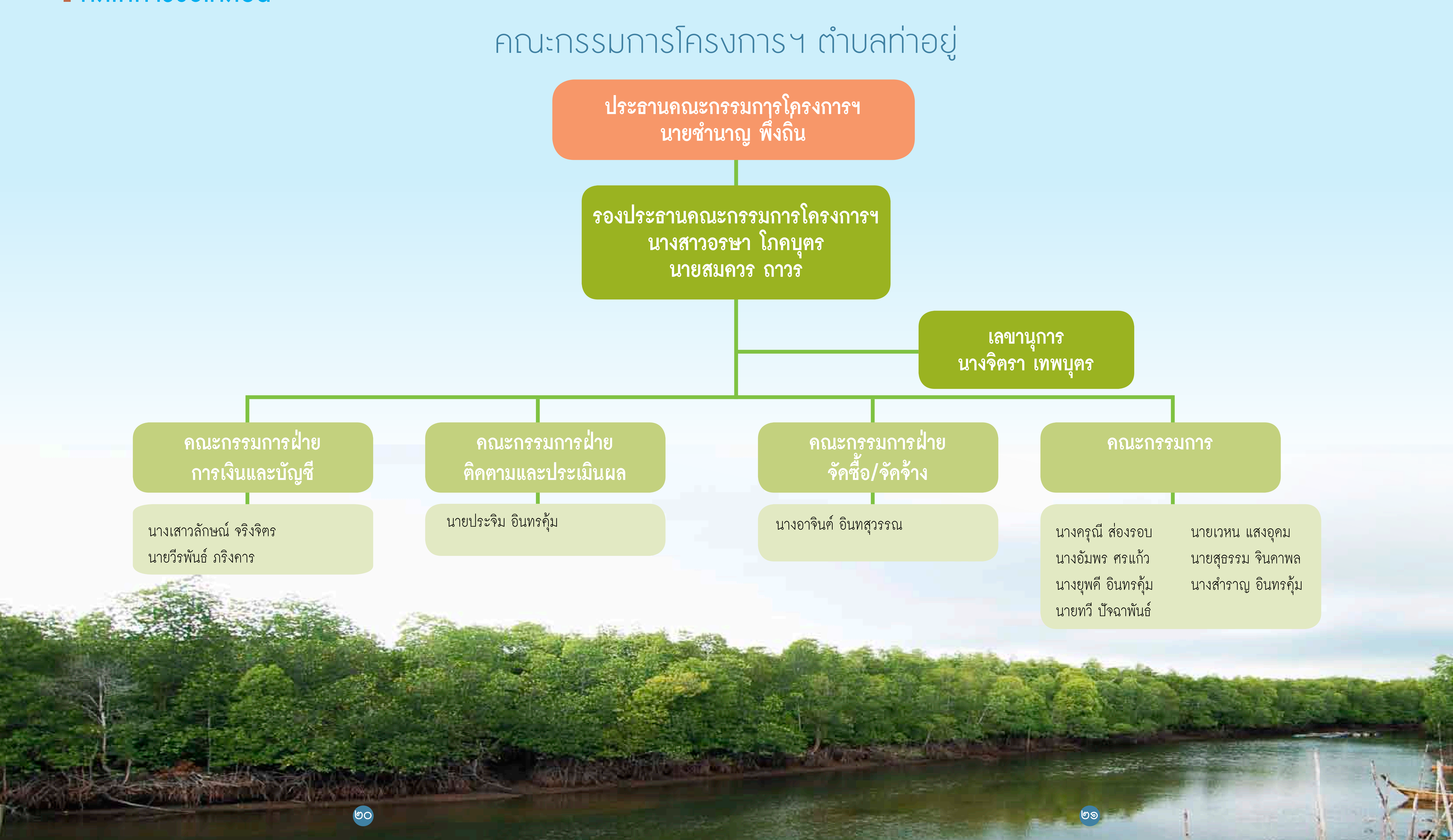

ก้าวเดิน ด้วยความพอเพียง

ตำบลท่าอยู่ อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา เข้าร่วมโครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง ในระยะที่ ๒ ปี พ.ศ.๒๕๕๑ โดยมีแกนนำกลุ่มชุมชน กำนัน นายก อบต. และทีมงานประชาสังคมในตำบล ต่างเห็นพ้องต้องกันถึงจุดมุ่งหมายของโครงการฯ และจุดมุ่งหมายของตำบลที่มีทิศทางเดียวกัน อีกทั้งตำบลท่าอยู่มีกลุ่มอาชีพในพื้นที่ ที่สามารถต่อยอดและร่วมกันขับเคลื่อนสู่ความพอเพียง โดยเน้นเป้าหมายการพัฒนาคนและครัวเรือนพอเพียงอาสาให้มีความรู้ สร้างการเรียนรู้และสานต่องานต่อไป โดยมุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน นั่นคือ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า การพึ่งตนเองตามแนวทางแห่งวิถีพอเพียง

กลไกการขับเคลื่อน

คณะกรรมการโครงการฯ มีบทบาทในการทำงานที่สำคัญคือ

๑. เน้นการเข้าหากลุ่มเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานโครงการฯ กลุ่มเป้าหมายระยะแรกเป็นแกนนำและสมาชิกทั่วไปของกลุ่มองค์กรในชุมชน โดยเน้นไปที่การพัฒนาไปสู่การเป็นครัวเรือนพอเพียงอาสาของแกนนำและบุคคลที่อาสาเข้ามา ให้สามารถพึ่งตนเองได้และเป็นต้นแบบของครัวเรือนพอเพียงอาสาต่อไปในอนาคต

๒. เน้นการทำงานแบบบูรณาการกับงานภาคีในพื้นที่ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและระยะเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดในแต่ละเรื่อง เนื่องจากแกนนำชุมชนของตำบลท่าอยู่ มีการทำงานร่วมกับภาคีการพัฒนาในพื้นที่อย่างหลากหลายและมีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกัน จึงเน้นการทำงานแบบบูรณาการในกิจกรรมที่มีเป้าหมายร่วมกันโดยจะออกแบบกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่าและไม่ซ้ำซ้อน

๓. การใช้เวทีประชุมประจำเดือนคณะกรรมการโครงการฯ ในการวางแผน หรือติดตามงาน อีกทั้งยังใช้เวทีนอกรอบในโอกาสที่คณะกรรมการโครงการฯ เข้าร่วมงานในเวทีภาคีอื่นๆ ตามเงื่อนไขเวลาที่เอื้ออำนวย เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ และถือเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการฯ อย่างต่อเนื่อง

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

การขับเคลื่อนงานตำบลวิถีพอเพียงของโครงการฯ เจ้าหน้าที่ประจำตำบล เจ้าหน้าที่ประจำภาค และที่ปรึกษาภาคมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ โดยเข้าไปหนุนเสริมให้กับคณะกรรมการโครงการฯ เพื่อให้การดำเนินงานในพื้นที่บรรลุเป้าหมาย

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล มีบทบาทสำคัญในการประสานการทำงานระหว่างพื้นที่และโครงการฯ รวมถึงสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการโครงการฯ อีกทั้งยังต้องจัดการเอกสาร ข้อมูลโครงการฯ สนับสนุนและเข้าร่วมการทำงานของโครงการฯ ในพื้นที่ และร่วมกันจัดทำรายงานโครงการฯ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ประจำตำบลได้ใช้กลยุทธ์การทำงานคือ เน้นย้ำ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือ พร้อมกับเรียนรู้หลักคิด ประสบการณ์ วิธีการทำงาน จากคณะกรรมการโครงการฯ และยังช่วยเหลืองานชุมชนกลุ่มอื่นๆ อีกด้วย

เจ้าหน้าที่ประจำภาค เป็นพี่เลี้ยงให้แก่เจ้าหน้าที่ประจำตำบล เชื่อมประสานงานทางนโยบายของโครงการฯ ร่วมกับคณะกรรมการโครงการฯ เพื่อช่วยกันระดมความคิด วิเคราะห์ และวางแผนการทำงานร่วมกัน เช่น การจัดกระบวนการประชุม การจับประเด็นในเวทีต่างๆ การใช้เครื่องมือให้มีสอดคล้องกับลักษณะงาน อีกทั้งยังมีการสนับสนุนและให้คำปรึกษา ในงานเอกสารโครงการฯ รวมทั้ง

ข้อเสนอแนะที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ประจำตำบลและการส่งเสริมพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการโครงการฯ

ที่ปรึกษาภาค เน้นการลงพื้นที่ชี้แจงงานเชิงนโยบายของโครงการฯ ยกระดับทางความคิด โดยเฉพาะช่วงการดำเนินงานในช่วงแรก ที่ปรึกษาภาคจะเข้ามาช่วยทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินโครงการฯ อีกทั้งยังช่วยจัดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างเวทีทำความเข้าใจ เพื่อยกระดับพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการโครงการฯ และเจ้าหน้าที่ประจำตำบล ให้สามารถจัดกระบวนการและดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ได้เอง รวมไปถึงมีส่วนช่วยจัดการปัญหาในเชิงนโยบายให้กับพื้นที่

รูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่
พัฒนากลุ่มองค์กรและบูรณาการทำงานแบบองค์รวม

อุดมสมบูรณ์ภายในตำบลลดลง มีกิจกรรมการที่ใช้ประโยชน์ในที่ดิน และการดำรงชีวิตที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ

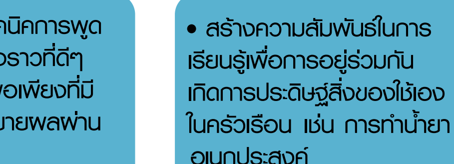

มีการรวมกลุ่มจำนวนมากในตำบล อาทิ กลุ่มชมรมผู้สูงอายุตำบลท่าอยู่ กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่าอยู่ กลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชน กลุ่มผลิตน้ำดื่มเพื่อชุมชน และกลุ่มแม่บ้านตำบลท่าอยู่ แต่ยังขาดการจัดการที่เป็นองค์รวม

ได้รับการหนุนเสริมจากโครงการฯ

- สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนตำบลวิถีพอเพียง
- มีการพัฒนาศักยภาพผู้นำในพื้นที่ด้วยการเข้าอบรมตามหลักสูตรพัฒนาผู้นำ

→ แกนนำและชุมชนมั่นใจปฏิบัติตนเพื่อการทำงานชุมชน และนำความรู้ความเข้าใจแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

- พาไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ กลุ่มองค์กรในพื้นที่ เช่น การศึกษาดูงานเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลปากทรง อ.พะโต๊ะ
- ฝึกอบรมและให้ความรู้เรื่องขยะในชุมชน และครัวเรือน

→ ชุมชนนำความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้และสร้างแนวทางการจัดการทรัพยากรด้วยการใช้ธนาคารต้นไม้รวมกลุ่มดำเนินกิจกรรม
→ ชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- จัดอบรมให้ความรู้ทักษะการจัดรายการหอกระจายข่าว รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้องและมีประโยชน์

→ ชาวชุมชนรู้จักเทคนิคการพูดและสามารถนำเรื่องราวที่ดีๆ หรือกิจกรรมวิถีพอเพียงที่มีรูปธรรมในพื้นที่ขยายผลผ่านสื่อหอกระจายข่าว

- การพัฒนาครัวเรือนด้วยการจัดค่ายครัวเรือนคนสามวัย

→ สร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน เกิดการประดิษฐ์สิ่งของใช้เองในครัวเรือน เช่น การทำน้ำยาอเนกประสงค์

ตำบลท่าอยู่ มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับเนินเขาเนินควน มีพื้นที่บางส่วนติดต่อกับทะเลอันดามัน ในอดีตมีความอุดมสมบูรณ์ ชุมชนพึ่งพิงทุนทางธรรมชาติอันหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ของดินน้ำและป่า แม้ว่าในเวลาต่อมาความอุดมสมบูรณ์ดังกล่าวนั้นจะลดน้อยลงไปอันเนื่องจากผลของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินและการดำรงชีวิตที่กระทบทรัพยากรธรรมชาติข้างต้น ทุนด้านทรัพยากรเป็นรากฐานของทุนเพื่อการประกอบอาชีพของชุมชน คือ การทำสวนยางและสวนผลไม้ต่อมาทางราชการมีนโยบายส่งเสริมชุมชนให้มีกลุ่มกิจกรรมการพัฒนาพร้อมสนับสนุนงบประมาณให้กับกลุ่มผ่านการกำกับดูแลของหน่วยงานราชการในพื้นที่ โดยมีต้นทุนด้านกลุ่มองค์กรเพื่อการพัฒนาในพื้นที่ เช่น กลุ่มชมรมผู้สูงอายุตำบลท่าอยู่ กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่าอยู่ กลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชน กลุ่มผลิตน้ำดื่มเพื่อชุมชน และกลุ่มแม่บ้านตำบลท่าอยู่

เมื่อได้เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการสนับสนุนการขับเคลื่อนได้แก่

สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนตำบลวิถีพอเพียง หลังจากการจัดทำแผนตำบลวิถีพอเพียงแล้วมีการกลั่นกรอง และสนับสนุนงบประมาณจำนวนหนึ่งตามแผนงานกิจกรรมที่ตำบลดำเนินการ ในตำบลมีการจัดระบบการทำงานภายในสำหรับการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานโครงการฯ และสรุปผลการดำเนินงาน แต่ละเดือนมีการประชุมคณะกรรมการโครงการฯ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามความก้าวหน้า แก้ไขปัญหาในการทำงานในพื้นที่ ใช้เวทีดังกล่าวสร้างความเข้าใจกับภาคีการพัฒนาในพื้นที่ไปด้วย

การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กลุ่มองค์กร เช่น การศึกษาดูงานเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มธนาคารต้นไม้ ตำบลปากทรง อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร แล้วนำความรู้มาปรับใช้โดยรวมกลุ่มเป็นธนาคารต้นไม้ของตนเองเพื่อดำเนินกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมป่าไม้ในพื้นที่ รวมถึงการดำเนินกิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้าโดยกลุ่มที่กลับจากการศึกษาดูงาน

ฝึกอบรมและให้ความรู้เรื่องขยะในชุมชนและครัวเรือน โดยการร่วมมือกับแกนนำกลุ่มองค์กรและสมาชิกกลุ่ม ทั้งในส่วนที่เป็นคณะกรรมการโครงการฯ และสมาชิกกลุ่ม ให้มีความรู้ความเข้าใจและรู้สำนึกในผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากขยะในชุมชน และร่วมระดมความคิดเห็นในการจัดการปัญหาขยะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จัดอบรมให้ความรู้ทักษะการจัดรายการหอกระจายข่าว รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง การพูดออกเสียงอักขระที่ชัดถ้อยชัดคำ รู้จักวิธีการใช้เครื่องเสียงในหอกระจ่ายข่าวและเทคนิคการพูด นำเรื่องราวที่ดีๆ หรือกิจกรรมวิถีพอเพียงที่มีรูปธรรมของครัวเรือนพอเพียงอาสาในพื้นที่ขยายผล ผ่านสื่อหอกระจายข่าว

การพัฒนาศักยภาพผู้นำในพื้นที่ด้วยการเข้าอบรมตามหลักสูตรพัฒนาผู้นำ ณ โรงเรียนผู้นำจังหวัดกาญจนบุรี ส่งผลให้แกนนำที่เข้าร่วมอบรมมีประสบการณ์ความรู้ การเป็นผู้นำมีความมั่นใจในการทำงานเพื่อชุมชน และนำความรู้ ความเข้าใจ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การพัฒนาครัวเรือนด้วยการจัดค่ายครัวเรือนคนสามวัย ด้วยการทำกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน เรียนรู้การประดิษฐ์สิ่งของใช้เองในครัวเรือน การทำน้ำยาอเนกประสงค์ การดูแลรักษาสุขภาพ การออกกำลังกายอย่างพร้อมเพรียงกันทั้งพ่อแม่ลูกเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในครัวเรือนและชุมชน

ชุมชนมีการพัฒนาทักษะมากขึ้น สามารถจัดทำน้ำยาอเนกประสงค์ น้ำยาล้างจาน ด้วยการใช้วัสดุท้องถิ่นที่มีอยู่และนำมาใช้ในครัวเรือน มีการเพาะเห็ดนางฟ้า มาบริโภคในครัวเรือน นอกจากนี้มีการให้ความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักต่อการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างรู้คุณค่า มีการจัดทำแผนแม่บทการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

แผนที่ความรู้

ทิศเหนือ
ต.กะไหล
ต.หล่อยูง
ต.คลองเคียน
อ่าวพระอาด
คลองท่าอยู่
คลองบางหลาม
หมู่ ๒ บ้านท่าอยู่
หมู่ ๗ บ้านโคกเหรียง
หมู่ ๑ บ้านตากแดด
หมู่ ๕ บ้านต้นมวง
หมู่ ๖ บ้านนาโทง
หมู่ ๓ บ้านบางหลาม
หมู่ ๔ บ้านทุ่งกรุด
สถานีอนามัยตำบลท่าอยู่
วัดติตถาราม
ร.ร.วัดติตถาราม
ร.ร.บ้านบางหลาม
สถานีอนามัยบางหลาม

สัญลักษณ์
ชุมชน
วัด
สถานศึกษา
มัสยิด, สุเหร่า
คริสต์ศาสนสถาน
สถานพยาบาล
ภูเขา
ป่าเลนน้ำเค็ม
แหล่งน้ำ
แม่น้ำ
ถนนระหว่างหมู่บ้าน
ทางหลวงชนบท
ทางหลวงแผ่นดิน
ทางรถไฟ
ขอบเขตตำบล
มาตราส่วน ๑:๕๐๐๐๐

รายชื่อแหล่งเรียนรู้ตำบลท่าอยู่
ครัวเรือนพอเพียงอาสา

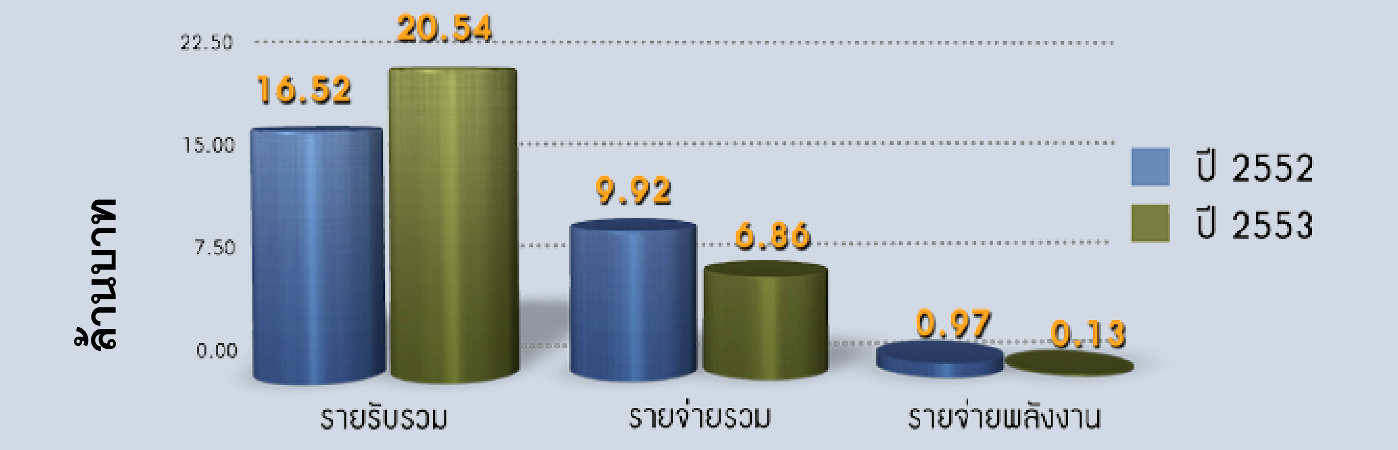
๑ นายชำนาญ พึ่งถิ่น (หมู่๒)

ลดรายจ่าย = เพิ่มรายได้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจและพลังงาน ในภาพรวมของตำบลระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓ พบว่า รายรับรวมปี ๒๕๕๓ เพิ่มขึ้น ๔.๐๒ ล้านบาท คิดเป็น ๒๔% ของรายรับรวมปี ๒๕๕๒ ส่วนรายจ่ายรวมปี ๒๕๕๓ ลดลง ๓.๐๖ ล้านบาท คิดเป็น ๓๑% ของรายจ่ายรวมปี ๒๕๕๒ และรายจ่ายพลังงานปี ๒๕๕๓ ลดลง ๐.๘๔ ล้านบาท คิดเป็น ๘๗% ของรายจ่ายปี ๒๕๕๒ ดังแผนภูมิ

แผนภูมิ เปรียบเทียบข้อมูลรายรับรวม รายจ่ายรวม และรายจ่ายพลังงานระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓

ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ที่ลดลงจากการทำกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ตำบลท่าอยู่ลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ลงได้ ๒,๘๐๒,๔๙๕ กิโลกรัม จากกิจกรรมการทำปุ๋ยอินทรีย์ ปลูกต้นไม้ และการคัดแยกขยะ

หน่วย : กิโลกรัม CO_2

กิจกรรม	ปริมาณ CO_2 ที่ลดการปล่อยลง
ปลูกต้นไม้	626,900
คัดแยกขยะ	15,261
การทำปุ๋ยอินทรีย์	2,160,334
รวม	**2,802,495**

หมายเหตุ : เก็บข้อมูลจากกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ภาคผนวก

รายชื่อคนต้นแบบ...บทสรุปความพอเพียง

สมพงศ์ พรผล
การประหยัดอดออม

สมพงษ์ ไม่ได้เรียนหนังสือ ออกมาอยู่บ้านช่วยงานทำนาทำสวนและเลี้ยงควาย แต่เขาเป็นคนใฝ่เรียนรู้ ขยัน อดทน เมื่ออายุ ๒๐ ปี ได้บวชเรียนศึกษาธรรมะ และนำหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนามาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต หลังจากแต่งงาน ก็ร่วมกันก่อร่างสร้างฐานะ ด้วยการทำนา ทำสวน จนสามารถซื้อรถสองแถววิ่งประจำทาง พังงา - ท้ายเหมือง และค่อยๆ เก็บออมสะสม สร้างฐานะได้ดีเป็นปึกแผ่น อีกทั้งยังช่วยเหลือสังคมมาโดยตลอด โดยเป็นแกนนำในการจัดตั้งธนาคารหมู่บ้านจนประสบความสำเร็จ เพราะเขาใช้ธรรมะในการดำเนินชีวิต และมองว่าปรัชญาและทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง คือ ธรรมะ สามารถใช้เป็นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตได้

จรัญ แหล่งจำรูญ
ภูมิปัญญาชาวบ้าน

จรัญ หรือแจ้ง เกิดในครอบครัวคนจีนมีพี่น้อง ๘ คน มีอาชีพทำนาข้าว ทำสวนผลไม้ ปลูกผักพื้นบ้าน และทำน้ำตาลโตนด และทำประมงพื้นบ้านควบคู่ไปด้วย การดำเนินชีวิตที่ผ่านมาเป็นไปด้วยความขยัน อดทน หลักการครองตนที่สำคัญ คือ การใช้หลักศีลห้า และการสร้างความสามัคคี มีความรู้ ภูมิปัญญาหลายด้าน ทั้งด้านหมอพื้นบ้านปรุงต้มสมุนไพรไว้ทานเอง เป่าพ่นไล่หนอน ศัตรูพืช เป่าพ่นไล่พิษแมลงสัตว์กัดต่อย จึงได้รับมอบหมายให้เป็นแพทย์ประจำตำบล ที่ใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมมาช่วยรักษา ชาวตำบลท่าอยู่

สนอง สายทอง
พึ่งพาตนเอง

สนองเกิดในครอบครัวที่ทำนา ทำสวนผลไม้ เมื่อได้แต่งงาน มีลูกด้วยกัน ๑๒ คน ช่วยกันทำมาหากินก่อร่างสร้างตัวสร้างฐานะ ด้วยการทำนาข้าว ทำไร่ และทำสวนยางพารา เมื่อมีลูกจำนวนมาก ได้อบรมสั่งสอนเลี้ยงดูลูกๆ ด้วยความรักความเอ็นดู ไม่ตี ไม่ดุด่า ช่วยกันทำงานสวนด้วยความขยัน สอนลูกให้เป็นคนดี มีความรัก ความสามัคคีกัน ใช้หลักธรรมะในการดำเนินชีวิต ขยัน อดทน ช่วยเหลืองานสังคมส่วนรวม รักเพื่อนฝูง และยังมีความรู้ในพิธีกรรมเกี่ยวกับการทำนา ปัจจุบันด้วยวัยชรา สนองยังมีความสุขกับงานสวนเล็กๆ น้อยๆ ข้างบ้าน และในวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ จะช่วยเป็นพิธีกรทางศาสนาในงานบุญต่างๆ ทั้งบวชนาค แต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ และงานศพ ซึ่งแม้จะมีอายุมากแต่ก็ทำประโยชน์ให้ชุมชน นับเป็นแบบอย่างและเป็นตัวอย่างที่ดีให้คนในชุมชน

รายชื่อครัวเรือนพอเพียงอาสา

๑. นางเชย นาหาญ
๒. นางจรรยา กองแก้ว
๓. นางแคง บันหาร
๔. นายไทยรัฐ นิลนาค
๕. นายจวน อินทรคุ้ม
๖. นายทิน อินทสุวรรณ์
๗. นายประเจิม อินทรคุ้ม
๘. นายวิรัตน์ บณยัษเฐียร
๙. นายวีระ ส่องรอบ
๑๐. นายสมชาย ใยฝ้าย
๑๑. นายสมพร พลรบ
๑๒. นายสมหมาย นิลวงศ์
๑๓. นายอุทิศ ใยฝ้าย
๑๔. นางจินตรา เทพบุตร
๑๕. นางดวงเนตร รัตนบรรลือ
๑๖. นางพรสิริ อินทสุวรรณ์
๑๗. นางพิกุล ผลเกิด
๑๘. นางยุพดี ไชยคง
๑๙. นางยุพิน อินทรคุ้ม
๒๐. นางสมใจ เจริญฤทธิ์
๒๑. นางสำราญ อินทรคุ้ม
๒๒. นางสำลี อาวุธเพ็ชร
๒๓. นางอมรรัตน์ นาคประสิทธ์
๒๔. นายเฉลิม ทองประสาร
๒๕. นายเชวง อินทสุวรรณ์
๒๖. นายเอกสิทธิ์ ศรีศิลา
๒๗. นายจรัญ ตุ้งกู
๒๘. นายจรัล อินทสุวรรณ์
๒๙. นายบุญฤทธ์ เพชรพูลทรัพย์
๓๐. นายประเด็จ ฤทธิ์แผง
๓๑. นายประเสริฐ มิตรเจริญรัตน์
๓๒. นายประจักร แปลกฤทธิ์
๓๓. นายประทีป อินทสุวรรณ์
๓๔. นายประพันธ์ กุลพันธ์
๓๕. นายวิเชียร ศรีศิลา
๓๖. นายวินัย โชยพิทักษ์
๓๗. นายสนอง สายทอง
๓๘. นายสมควร ถาวร
๓๙. นายสมชาย แสงงวด
๔๐. นายสายันต์ ใจกล้า
๔๑. นายสุเทพ จำปาพันธ์
๔๒. นายสุเทพ ศรแก้ว
๔๓. นายอำพล สัจจารักษ์
๔๔. นางเตย คงพินิจ
๔๕. นายจรินทร์ สินบรรเทา
๔๖. นายประสิทธิ์ ด้วนเล็ก
๔๗. นายมนัธ เจียรนัย
๔๘. นายมั่งโสรฅ ใบหมาด
๔๙. นายยูโซะ การี
๕๐. นายร่ำหลี คำเชื้อ
๕๑. นายวินัย เกตุแก้ว
๕๒. นายสายัน หอมเหตุ
๕๓. นายสุเทพ ตั่งมั่น
๕๔. นางเมี้ยน กองแก้ว
๕๕. นางนฤมล ฅนคลัง
๕๖. นางนิศย์ นิบาลพล
๕๗. นางประนอม ทอดทิ้ง
๕๘. นางพัชริดา ทอดทิ้ง
๕๙. นางมาเรียม ฅนคลัง
๖๐. นางมีล้อ ไมหมาด
๖๑. นางวันเพ็ญ หิรัญ
๖๒. นางสุกัญญา จงกล
๖๓. นางโสม ทอดทิ้ง
๖๔. นายสวัสดิ์ ชูสวัสดิ์
๖๕. นางกัลยา จำปาพันธ์
๖๖. นางสมศรี ธูปกลาง
๖๗. นางสาวสุกัญญา กิจประสงค์
๖๘. นางอ้อน ส่องรอบ
๖๙. นายเฉลียว กองทอง
๗๐. นายเวหน แสงอุคม
๗๑. นายขาว วิริยะพัฒนาธรรม
๗๒. นายชาตรี ส่องรอบ
๗๓. นายถนอม นาควิจิตร
๗๔. นายนงค์ มณี
๗๕. นายบรรชา ส่องรอบ
๗๖. นายประภาส โอสถ
๗๗. นายพรธวัช ผลยิ่ง
๗๘. นายวิเชียร กู้เมือง
๗๙. นายวิเชียร นาควิจิตร์
๘๐. นายวิริยะ จินดาพล
๘๑. นายศุภกร อรรถธรรม
๘๒. นายสมบุญ ใยฝ้าย
๘๓. นายสมศักดิ์ หนักแน่น
๘๔. นางสุพรรณี แสงคง
๘๕. นายไพรัตน์ บำรุงกุล
๘๖. นายประสงค์ ใยฝ้าย
๘๗. นายสมใจ เดชอาสา
๘๘. นายสมปอง กองแก้ว
๘๙. นายสายัณห์ จ้างมีศิลป์
๙๐. นางมารศรี มนเลศ
๙๑. นายชาตรี อินทคุ้ม
๙๒. นายณรงค์ นวลประกอบ
๙๓. นายบัญยง อินทคุ้ม
๙๔. นายปัญญา เทพรักษ์
๙๕. นายมานพ นวลประกอบ
๙๖. นายสนิท มนเลศ
๙๗. นายสอด น้อยหล่อ
๙๘. นายสุวัฒน์ ศรแก้ว
๙๙. นายอัมพร สอดแก้ว

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล	นายจตุพร อินทสุวรรณ์
เจ้าหน้าที่ประจำภาค	นายอิสมาแอน สูทอก
ที่ปรึกษาภาค	นายเสรี จุ้ยพริก

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
๕๕๕ ถนนวิภาวดีรังสิต จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทร. ๖๖(๐)-๒๕๓๗-๒๐๐๐
www.pttplc.com